

Завершуючи розгляд найважливіших складових процесу первинного громадянського виховання дітей засобами колірною впливу в сім'ї, слід зазначити, що всі її аспекти: організована естетична діяльність з кольором в предметно-просторовому середовищі, залучення психологів, мистецтвознавців, педагогів, соціологів, юристів, фахівців соціальної роботи, формування естетичних знань про культурно-історичні цінності кольору в практиці сімейної освіти і виховання дітей тісно пов'язані між собою, тому окреслити жорсткі межі їх диференційованого впливу всіх членів сім'ї практично неможливо [2].

Практика сімейного громадянського виховання дітей засобами кольору в навколишньому соціумі, показує, що не існує ідеального варіанту для забезпечення вищезгаданого процесу. Тому найбільш дієвими прийомами є «класичні» усні способи впливу на дошкільників в процесі діяльності з кольором: спосіб словесного впливу; спосіб пробудження інтересу до соціально-ціннісних властивостей кольору; спосіб натхнення до висловлювання про властивості кольору в макро і мікросоціумі; спосіб доведення аргументів про естетичні патріотичні норми кольору; спосіб опори на особистісні знання, вміння і навички в галузі кольору.

Таким чином, способи і прийоми виступають стимулами до прояву якісних показників становлення і розвитку процесу сімейного громадянського виховання дітей засобами колірною впливу в предметно-просторовому середовищі.

Список використаних джерел

1. Артпедагогіка і арттерапія в спеціальній освіті: [підручник для вузів] / Т. А. Добровольська, Л. Н. Комісарова, І. Ю. Левченко, Є. А. Медведєва. М.: Академія, 2001. 248 с.
2. Бонде Л. Магія цвета. Спб.: Питер Паблішинг, 1997. 384 с.
3. Копитін А. І. Арттерапія. – Спб.: Питер, 2001. 320 с.
4. Наумова Т. Лікування душі через мистецтво. *Народна школа*. 2003. № 1. С. 47–50.
5. Шоттенлоер Г. Малюнок і образ у терапії. Спб., Питер. 145 с.

Наталія Мельник

ПРОГНОЗУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Здатність учителів фізичного виховання вступати у взаємодію учнями для розв'язання освітніх проблем і ситуацій залежить від рівня їх професійної компетентності, серед яких належне місце відводиться здатності до прогнозування. Тому вчитель, відповідно до сучасного

професійного стандарту, має здійснювати крім власне освітнього процесу, ще й прогнозування, яке полегшує добір раціональних педагогічно ефективних засобів взаємодії, нерідко дає змогу передбачити перебіг і перспективу фізичного розвитку особистості вихованця, групи, класу та школи в цілому.

Сучасне розуміння прогнозування визначається як «ймовірно обумовлене судження про перспективи, можливі стани того чи іншого явища в майбутньому і (чи) альтернативні шляхи і способи його здійснення» [3, с. 8].

Прогнозування сьогодні перетворилося в самостійну сферу наукового пізнання, яка має свій власний набір понять і категорій. Якщо до 70 років ХХ століття ця категорія активно використовувалася в економіці, то зараз вклинюється в усі сфери життя суспільства.

Для вирішення проблем виховання і навчання необхідно вміти передбачити їх результати, можливі наслідки педагогічних процесів. Цій меті служить самостійний напрям, що зародився на перетині соціології, психології і математики, – педагогічне прогнозування, яке розробляє загальні принципи, методи, прийоми пізнання і передбачення результатів педагогічного процесу, в якому головними діючими особами є учень і вчитель. Цей напрям ґрунтується на діагностичних даних, через це його можна розглядати як продовження педагогічної діагностики.

Наукове прогнозування – спеціальне педагогічне дослідження, предметом якого є визначення перспектив розвитку педагогічних явищ, процесів. Прогнозування, як зазначає В. Якунін, зв'язане, з одного боку, з передбаченням подій, тобто з визначенням перспектив, змін у середовищі або системі, з другого – з оцінкою передбачуваних наслідків тих або інших дій самої людини, або поведінки системи у даній або можливій ситуації [5].

Передбачення можливого ступеня досягнення будь-якої мети в конкретній або ж очікуваній ситуації при певному способі дій складає зміст процесу прогнозування. Результатом передбачення є побудова прогнозу як моделі майбутнього. Разом з тим, вони відрізняються як генетично, так і функціонально, тобто за походженням і призначенням. Цілі завжди формуються раніше прогнозів, вони покликані визначати майбутній стан і способи поведінки системи чи окремої людини. Прогноз же будується на основі вже сформованої мети, її співвідношення з реальними, конкретними умовами і способами їх досягнення в минулому і майбутньому. Іншим є і функціональне призначення прогнозу. Здійснюючи прогнозування, ми заглядаємо в майбутнє для того, щоб визначити, що нам потрібно робити в даний момент. Отже, прогноз як інформація передбачення, стає регулятором поточної поведінки людини або системи.

В. Кутєв пропонує таке визначення: «Прогнозування – складний

неперервний процес, специфічна форма конкретизації передбачення, не альтернатива плану, а один із інструментів підвищення його наукової обґрунтованості» [2, с. 7].

Згідно з логікою: від загального (соціуму) до конкретно-одиночного (особистості), В. Кутьєв виділяє чотири типи прогнозування: соціально-педагогічне (І. Бестужев-Лада), теоретико-методологічне (Б. Гершунський), дослідно-експериментальне (Е. Костяшкін) та особистісно орієнтоване (О. Гендін) [2].

Головними ознаками прогнозування є його інформатизованість, спрямованість у майбутнє, використання минулого досвіду, ймовірнісний характер, знання закономірностей розвитку прогнозованих об'єктів. У прогнозуванні фізичного, інтелектуального, соціального і духовного розвитку особистості визначається стратегія її виховання. При цьому необхідно враховувати: співвідношення виховних прийомів з внутрішньою логікою розвитку особистості; співвідношення стратегічних цілей виховання і змісту конкретної мікроцілі; узгодження і гармонізацію психологічного змісту особистості в цілому.

Педагогічна прогностика як сфера соціальної науки, за визначенням В. Гершунського, передбачає можливі шляхи розвитку різних педагогічних процесів і зміни особистості під впливом різних чинників, що визначають її формування [1].

Прогнозування рівня фізичного розвитку особистості школяра, як і його цілісного розвитку в цілому, дає можливість оцінити на основі науково обґрунтованих даних чи досвіду перспективи їх розвитку. Для того, щоб науково достовірно передбачити розвиток особистості, ми повинні зафіксувати (продіагностувати) і чітко уявити собі внутрішні і зовнішні впливи і чинники, які тією чи іншою мірою визначають зміни нинішнього стану. Дослідник у педагогічному прогнозуванні відштовхується не від реального стану, а швидше від свого проникнення в основні тенденції розвитку процесу. В цьому точка зору педагогів співпадає з думкою В. Супруна, який вказує на необхідність уявляти «межі парадигми теперішнього, уловлювати дисфункцію теперішнього в «безладній» флюктуації елементів в середині системи і на основі цього «зрозуміти» ситуаційні «хаоси», з яких народжується проблема» [4, с. 164–165].

Під час контент-аналізу спеціальної літератури встановлено, що основними об'єктами прогнозування є: рівень фізичного, психічного, соціального і духовного розвитку особистості школяра; поведінка і діяльність учнів; виховні впливи у зоні природного, предметного та соціокультурного середовища; можливості і особливості функціонування виховного середовища та колективу; зміст і ефективність виховного процесу тощо. Всі об'єкти прогнозування перебувають у неперервному русі, зміні, розвитку і тісно пов'язані між собою.

Методологічною основою прогнозування розвитку особистості є

положення Л. Виготського про соціальну ситуацію та зону найближчого розвитку дитини, відповідно якого, всі соціальні взаємозв'язки індивіда впливають на процес його розвитку, опосередковуючись його ставленням до цього світу. Отже, прогнозування має зайняти належне місце у професійній діяльності вчителя фізичного виховання, який би не тільки виявляв, а й передбачав подальшу фізичну підготовленість здобувачів освіти.

Список використаних джерел

1. Гершунський Б. С. Дидактическая прогностика. К.: Рад. школа, 1979. 168 с.
2. Кутьев В. О. Педагогическая прогностика: научные подходы и методы. *Педагогика*. 1995. № 3. С. 7–14.
3. Супрун В. М. Проблемы рефлексии: современные комплексные исследования. Новосибирск: Изд-во НГУ, 1987. 216 с.
4. Якунин В. А. Обучение как процесс управления: психологические аспекты. Л.: Изд-во ЛГУ, 1988. 160 с.
5. Саморегуляция и прогнозирование социального поведения личности / под. ред. В. А. Ядова. Л.: Наука, 1979. 264 с.

Наталія Мельник

ПРОБЛЕМА ВИВЧЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ

Загальновідомо, що будь-який вид діяльності має свою тематичну лексику. Термінологія – це один з мовних аспектів, який протягом останніх десятиліть розвивається з особливою інтенсивністю. Термін, в свою чергу, являє собою слово чи словосполучення, що співвідноситься з поняттям певної галузі пізнання (науки, техніки, медицини), що вступає у системні відносини з іншими словами та словесними комплексами й утворюють разом з ними в кожному окремому випадку та в певний час замкнену систему, що характеризується високою інформативністю, точністю та однозначністю.

На думку М. Глушко, термін – це слово чи словосполучення для вираження поняття і значення предметів, які володіють, завдяки точній і строгій дефініції, чіткими семантичними границями і тому однозначно в межах певної класифікованої системи [4, с. 111]. В. І. Карабан визначає термін як мовний знак, що репрезентує поняття спеціальної, професійної галузі науки або техніки [2, с. 330]. Термін – це невід'ємна частина лексичної частини мови та будь якої галузі людського пізнання.

Термін може бути виведений на основі рідної мови або бути